

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Кзз 548/2024
14.05.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Мирољуба Томића, председника већа, Татјане Вуковић, Биљане Синановић, Светлане Томић Јокић и Александра Степановића, чланова већа, са саветником Ирином Ристић, као записничарем, у кривичном предмету окривљеног АА и др, због кривичног дела злоупотреба положаја одговорног лица из члана 234. став 3. у вези става 1. у вези члана 33. Кривичног законика, одлучујући о захтевима за заштиту законитости бранилаца окривљеног АА - адвоката Бошка Арсенијевића и адвоката Драгана Продановића и захтеву за заштиту законитости браниоца окривљеног ББ – адвоката Бошка Арсенијевића, поднетим против правноснажних пресуда Вишег суда у Новом Саду К 150/19 од 08.05.2023. године и Апелационог суда у Новом Саду КЖ1 683/23 од 16.01.2024. године, у седници већа одржаној дана 14.05.2024. године, једногласно је донео

ПРЕСУДУ

ОДБИЈАЈУ СЕ као неосновани захтеви за заштиту законитости, поднети против правноснажних пресуда Вишег суда у Новом Саду К 150/19 од 08.05.2023. године и Апелационог суда у Новом Саду КЖ1 683/23 од 16.01.2024. године и то заједничког браниоца окривљеног АА и окривљеног ББ - адвоката Бошка Арсенијевића, док се захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног АА - адвоката Драгана Продановића **ОДБАЦУЈЕ** као недозвољен.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Новом Саду К 150/19 од 18.05.2023. године окривљени АА и окривљени ББ, поред окривљеног ВВ, оглашени су кривим због извршења кривичног дела злоупотреба положаја одговорног лица из члана 234. став 3. у вези става 1. у вези члана 33. КЗ и осуђени на казне затвора у трајању од по две године и шест месеци. На основу члана 91. и 92. КЗ од окривљених ВВ, АА и ББ одузета је имовинска корист прибављена кривичним делом у износу од 24.227.640,00 динара, који износ су окривљени дужни да солидарно уплате на рачун буџета РС у року од једне године од дана правноснажности пресуде. Према окривљенима је изречена мера безбедности забрана вршења дужности директора и одлучено је о трошковима кривичног поступка, а како је то ближе опредељено у изреци пресуде.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду КЖ1 683/23 од 16.01.2024. године, делимично је усвојена жалба бранилаца окривљених ВВ, АА и ББ и пресуда Вишег суда у Новом Саду К 150/19 од 08.05.2023. године преиначена у делу одлуке о одузимању имовинске користи и трошковима кривичног поступка, тако што је Апелациони суд на основу члана 91. и 92. став 3. КЗ од „ГГ“ АД у стечају Нови Сад одузео имовинску корист прибављену кривичним делом у износу од 24.227.640,00 динара који је износ је наведено привредно друштво дужно да уплати на рачун буџета РС у року од једне године од дана правноснажности пресуде, а на основу члана 264. став 4. ЗКП окривљени ВВ ослобођен је обавезе накнаде трошкова кривичног поступка у делу који се односи на трошкове одбране по службеној дужности овог окривљеног, док су жалбе бранилаца окривљених у преосталом делу, као и жалба јавног тужиоца Вишег јавног тужилаштва у Новом Саду одбијене као неосноване и пресуда Вишег суда у Новом Саду К 150/19 од 08.05.2023. године, у непреиначеном делу потврђена.

Против наведених правноснажних пресуда, захтеве за заштиту законитости у смислу члана 485. став 1. тачка 1) ЗКП, поднели су браниоци и то:

- окривљеног АА - адвокат Бошко Арсенијевић, са предлогом да Врховни суд усвоји захтев за заштиту законитости, побијане пресуде укине и предмет врати на поновно одлучивање сходно одредби члана 492. став 1. тачка 1) ЗКП;

- окривљеног АА - адвокат Драган Продановић, са предлогом да се усвоји захтев за заштиту законитости и побијане пресуде укину;

- окривљеног ББ – адвокат Бошко Арсенијевић, са предлогом да Врховни суд усвоји захтев за заштиту законитости као основан, побијане пресуде укине и предмет врати на одлучивање сходно одредби члана 492. став 1. тачка 1) ЗКП.

Врховни суд је доставио примерке захтева за заштиту законитости бранилаца окривљених Врховном јавном тужиоцу, сходно одредби члана 488. став 1. ЗКП те је у седници већа коју је одржао у смислу члана 490. ЗКП, без обавештења Врховног јавног тужиоца и бранилаца окривљених, сматрајући да њихово присуство није од значаја за доношење одлуке (члан 488. став 2. ЗКП), размотрио списе предмета и правноснажне пресуде против којих су захтеви за заштиту законитости поднети, па је након оцене навода изнетих у захтевима, нашао:

Указујући на повреде закона из члана 439. тачка 1) и 2) ЗКП, бранилац окривљеног АА и окривљеног ББ – адвокат Бошко Арсенијевић, у захтевима за заштиту законитости који су исте садржине, истиче да је суд окривљене осудио за кривично дело злоупотреба положаја одговорног лица из члана 234. КЗ по одредбама чија је примена ступила на снагу 15.04.2013. године („Службени гласник Републике Србије“ број 121/12 од 24.12.2012. године), док у одредбама Кривичног законика који је важио 2010. године, у години која се означава као време извршења кривичног дела, које се окривљенима ставља на терет, није постојало кривично дело из члана 234. КЗ. Даље се наводи да је одбрана упозната са одлукама Врховног суда које се односе на правдање континуитета кривичног дела злоупотреба службеног положаја и кривичног дела злоупотреба положаја одговорног лица, али да је због последњих измена из 2016. године постојала обавеза суда да утврди да ли су приликом извршења овог кривичног дела остварена обележја неког другог кривичног дела. По ставу одбране, учињена је повреда кривичног закона пошто није утврђено да ли се у радњама окривљених остварују обележја неког другог кривичног дела, како се то наводи у члану 227. КЗ, а

која одредба се и данас примењује након измене из 2016. године. Бранилац у захтевима указује и да се биће кривичног дела из члана 234. КЗ одређује кроз прибављање противправне имовинске користи, док кривичним делом из члана 359. Кривичног законика ова одредница није постојала, па самим тим не може постојати контитуинтет између ова два кривична дела.

Изнете наводе захтева за заштиту законитости заједничког браниоца окривљених АА и ББ - адвоката Бошка Арсенијевића, Врховни суд оцењује као неосноване.

Према чињеничном опису дела у изреци првостепене пресуде, окривљени ВВ, АА и ББ су, по претходном договору и у заједничком деловању у време и на месту ближе опредељеном у изреци, у стању када су могли да схвате значај свог дела и да управљају својим поступцима и то окривљени ВВ као одговорно лице – председник управног одбора у „ГГ“ АД Нови Сад и председник управног одбора у ПП „ДД“ АД из ..., окривљени АА као одговорно лице – директор у „ГГ“ АД Нови Сад, те окривљени ББ као одговорно лице – директор у ПП „ДД“ АД из ... искоришћавањем својих положаја и овлашћења прибавили правном лицу противправну имовинску корист која прелази износ од 1.500.000,00 динара, те другом нанели имовинску штету, у вези са уговором о заједничкој производњи за производну 2008/2009 годину и анексом тог уговора, закљученим дана 02.09.2008. године између „ГГ“ АД за производњу и трговину из Новог Сада и Пољопривредног предузећа „ДД“ АД из ... по којем је предмет уговора заједничка производња пољопривредних култура рода 2009. године на пољопривредном земљишту које је власништво ПП „ДД“ АД, према плану пољопривредне производње уз обавезу за организовање заједничке пољопривредне производње за „ГГ“ АД да својим финансијским средствима обезбеди семе, вештачко ђубриво, заштитна средства и пољопривредну механизацију са потребном количином дизел горива, с тим да ће сав репроматеријал уредно фактурисати ПП „ДД“ и исти ће ући у укупан обрачун након скидања усева, а најкасније до 31.12.2009. године, а за ПП „ДД“ АД обавезу да обезбеди људске ресурсе оспособљене за правилно руковање пољопривредном механизацијом и успешно спровођење пољопривредне производње и то од орања до жетве уз констатовање да је „ГГ“ АД Нови Сад носилац заједничке производње по ком је већину услуга обраде пољопривредног земљишта вршио „ГГ“ АД Нови Сад директно – својом пољопривредном механизацијом или индиректно – ангажовањем разних извршилаца услуга обраде пољопривредног земљишта, а за које услуге су у „ГГ“ АД сачињаване и испостављане фактуре кориснику услуга - ПП „ДД“ АД тако што је окривљени ВВ дао налог окривљеном ББ да се у ПП „ДД“ АД сачини фактура у којој би било приказана обрнута ситуација, тј да је ПП „ДД“ АД вршио услуге обраде пољопривредног земљишта за „ГГ“ АД, па је дана 23.02.2010. године таква фактура са неистинитом садржином сачињена у ПП „ДД“ АД под наводним деловодним бројем 05-24-4 на износ од 158.825.640,00 динара који излазни рачун је својеручно потписао окривљени ББ и оверио печатом тог привредног друштва, иако је био дужан да обезбеђује законитост рада и пословање истог, након чега је тај рачун, који није евидентиран у пословној документацији ПП „ДД“ АД (у књиговодственој евиденцији, на конту купца, у књизи излазних рачуна, у ПДВ евиденцији, нити је обухваћена пореском пријавом), лично однео у „ГГ“ АД после чега је дана 25.02.2010. године окривљени АА својеручно потписао сачињено обавештење за ПП „ДД“ АД којим потврђује да су радови по наведеној фактури број 05-24-4 од 23.02.2010. године

извршени у складу са уговором због чега прихвата тај рачун у целости, с тим да тај рачун није евидентиран у књизи примљених рачуна у „ГГ“ АД, али је прокњижен у пословној документацији и то у евиденцији о примљеним рачунима за купљена добра и услуге и авансним плаћањима (са правом на одбитак претходног пореза) за фебруар 2010. године, па је по основу истог исказано наводно право тог привредног друштва на одбитак пореза на додату вредност по основу обрачунатог претходног пореза у износу од 24.227.640,00 динара који износ је и урачунат у укупан износ исказан у пореској пријави – обрасцу ПП ПДВ за период од 01.02. до 28.02.2010. године, коју је, потом, својеручно потписао окривљени АА, а која пореска пријава је при предаји надлежној пореској управи, добила бар код бр. ..., на који начин су сви они прибавили за „ГГ“ АД противправну имовинску корист у виду исказаног претходног пореза са правом на одбитак у износу од 24.227.640,00 динара, као и на тај начин умањеном пореском обавезом, причинили имовинску штету у наведеном износу буџету Републике Србије, при чему су сви били свесни свог дела, хтели њихово извршење и били свесни да су њихова дела забрањена.

Одредбама члана 234. КЗ („Сл. гласник РС“, бр.121/12), који је у конкретном случају примењен, прописано је да кривично дело злоупотреба положаја одговорног лица у основном облику из става 1. овог члана чини одговорно лице које искоришћавањем свог положаја или овлашћења, прекорачењем граница свог овлашћења или невршењем своје дужности прибави себи или другом физичком или правном лицу противправну имовинску корист или другом нанесе имовинску штету као и да ће се учинилац тог дела казнити затвором од три месеца до три године, док је ставом 3. истог члана предвиђен најтежи облик овог кривичног дела, одређен према висини имовинске користи прибављене извршењем дела и то у износу који прелази 1.500.000,00 динара, те је прописано да ће се учинилац казнити затвором од две до десет година.

Из списка предмета произлази да је окривљенима стављено на терет да су у периоду од 23. до 25.02.2010. године извршили кривично дело злоупотреба положаја одговорног лица из члана 234. став 3. у вези става 1. у вези члана 33. КЗ.

У време извршења кривичног дела било је прописано кривично дело злоупотреба службеног положаја из члана 359. КЗ, које је у ставу 4. изричито предвиђало кривичну одговорност одговорног лица. Изменама и допунама Кривичног законика од 24.12.2012. године, објављеним у „Сл. гласнику РС“, бр.121/2012, са ступањем на снагу дана 15.04.2013. године, кривично дело злоупотреба службеног положаја је „подељено“ у два кривична дела, при томе деоба је извршена према својству учиниоца и овлашћењима која му припадају и то на кривично дело злоупотреба службеног положаја, кажњиво по члану 359. КЗ и кривично дело злоупотреба положаја одговорног лица, кажњиво по члану 234. КЗ.

Кривично дело злоупотреба службеног положаја из члана 359. КЗ измењено је само утолико што су у делу одредбе става 1. брисане речи „или одговорно“, те од наведених измена, извршилац овог кривичног дела може бити само службено лице. Истовремено, одредбе које се односе на злоупотребу положаја и кривицу одговорног лица, овим изменама, издвојене су у посебно кривично дело – кривично дело злоупотреба положаја одговорног лица из члана 234. КЗ, чији је заштитни објект

привредно пословање и имовина у том пословању, при чему је радња кривичног дела остала неизмењена.

Дакле, наведеним изменама у Кривични законик је унето кривично дело злоупотреба положаја одговорног лица из члана 234. КЗ, које задржава јасан правни континуитет са кривичним делом злоупотреба службеног положаја из члана 359. КЗ, у случају да се као извршилац јавља одговорно лице. Увођење кривичног дела из члана 234. КЗ је последица потребе да се направи разлика између одговорног и службеног лица, јер је кривично дело из члана 359. КЗ у потпуности изједначавало службено и одговорно лице, иако су имали различита овлашћења, у различитим областима.

Следствено наведеном, по оцени овога суда, између одредбе члана 359. КЗ, која је важила у време извршења кривичног дела и одредбе члана 234. КЗ, која је ступила на снагу 15.04.2013. године, а која је у конкретном случају, по налажењу Врховног суда, правилно примењена, постоји јасан правни континуитет инкриминације, с обзиром да кривично дело из члана 234. КЗ и поред наведених разлика у свом законском опису, има иста обележја као и кривично дело злоупотреба службеног положаја из члана 359. КЗ и то пре свега радњу извршења. Осим тога, противправност као обележје општег појма кривичног дела се у сваком случају односила и на природу имовинске користи и пре измена Кривичног закона које су ступиле на снагу 15.04.2013. године, те су стога неосновани и наводи захтева за заштиту законитости којима се указује да противправност имовинске користи као битан елеменат кривичног дела није постојала у време наводног извршења кривичног дела.

Поред тога, у конкретном случају, задржан је и јасан правни континуитет инкриминације кривичног дела злоупотреба положаја одговорног лица из члана 234. КЗ са инкриминацијом кривичног дела под идентичним законским називом и са истим битним елементима и прописаном казном из члана 227. КЗ, а које дело је у Кривични законик унето изменама које се примењују почев од 01.03.2018. године, с обзиром да се наведеним изменама инкриминише исто понашање као и пре измена и допуна Кривичног законика, а додавање у законски опис кривичног дела из члана 227. став 1. КЗ, законске формулације „...уколико тиме нису остварена обележја неког другог кривичног дела“, а која није била садржана у члану 234. став 1. раније важећег КЗ, по налажењу Врховног суда, нема битног значаја за оцену постојања предметног кривичног дела на дан ступања на снагу Закона о изменама и допунама Кривичног законика, јер предметно кривично дело (и његови квалификовани облици) за које су окривљени и правноснажно оглашени кривим и даље постоји како у свом називу, тако и у свим својим битним обележјима.

Уједно Врховни суд указује и да окривљенима није ни стављено на терет извршење кривичног дела злоупотреба положаја одговорног лица из члана 227. став 3. у вези става 1. КЗ, због чега није ни постојала обавеза суда да утврђује постојање обележја неког другог кривичног дела, у смислу означеног члана.

По оцени Врховног суда неосновани су и наводи захтева за заштиту законитости бранилаца окривљених којима се указује да радње које су стављене на терет окривљенима не представљају кривично дело јер нема штете, с обзиром да је за остварење квалификованог облика кривичног дела злоупотреба положаја одговорног

лица из члана 234. став 3. у вези става 1. КЗ довољно да вредност прибављене имовинске користи прелази износ од 1.500.000,00 динара, за који облик извршења кривичног дела су управо окривљени и оглашени кривим.

Имајући у виду изложено и цитиране законске одредбе, по налажењу Врховног суда из чињеница и околности означених у чињеничном опису дела у изреци правноснажне пресуде произлазе сва субјективна и објективна законска обележја кривичног дела злоупотреба положаја одговорног лица из члана 234. став 3. у вези става 1. у вези члана 33. КЗ („Сл. гласник РС“, бр.121/2012), за које кривично дело су окривљени оптужени и правноснажно осуђени.

Из изнетих разлога, Врховни суд је оценио као неосноване захтеве за заштиту законитости заједничког браниоца окривљених АА и ББ – адвоката Бошка Арсенијевића, којима се указује на повреду закона из члана 439. тачка 1) и 2) ЗКП.

У преосталом делу наводи захтева заједничког браниоца окривљених АА и ББ – адвоката Бошка Арсенијевића, нису били предмет оцене Врховног суда, обзиром да се истима указује на погрешно и непотпуно утврђено чињенично стање - повреду закона из члана 440. ЗКП. Наиме, бранилац образлаже чињенице везане за постојање оштећеног, односно да ли је, у конкретном случају, буџет Републике Србије оштећен на начин како се то описује у оптужном акту, обзиром да по ставу одбране не постоји доказ за то, јер постојање штете није доказано ни извештајем надлежног органа – пореске полиције, нити је потврђено учествовањем наводног оштећеног у овом кривичном поступку, јавног правобранилаштва, које наводе додатно образлаже тиме да је тужилаштво прекорачило своје овлашћење прописано чланом 43. КЗ, пошто је за откривање ових кривичних дела надлежна пореска полиција, а не јавно тужилаштво, цитирајући одредбе Закона о пореском поступку и пореској администрацији.

Захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног АА - адвоката Драгана Продановића је недозвољен.

Одредбом члана 484. Законика о кривичном поступку, прописано је да се у захтеву за заштиту законитости мора навести разлог за његово подношење (члан 485. став 1. ЗКП).

Када се захтев подноси због повреду закона (члан 485. став 1. тачка 1) ЗКП) окривљени преко свог браниоца, а и сам бранилац који у корист окривљеног предузима све радње које може предузети окривљени (члан 71. тачка 5) ЗКП), такав захтев може поднети само из разлога прописаних одредбом члана 485. став 4. ЗКП.

Одредбом члана 485. став 4. ЗКП ограничени су разлози због којих окривљени може поднети захтев за заштиту законитости, па следствено томе окривљени, на основу члана 485. став 1. тачка 1) и став 4. ЗКП, може преко браниоца поднети захтев за заштиту законитости само због повреда одредаба тог законика из члана 74., члана 438. став 1. тачка 1) и 4) и тачка 7) до 10) и став 2. тачка 1), члана 439. тачка 1) до 3) и члана 441. став 3. и 4. ЗКП, учињених у првостепеном и поступку пред Апелационим судом (другостепеним судом).

Бранилац окривљеног АА – адвокат Драган Продановић у поднетом захтеву за заштиту законитости не опредељује конкретно ни једну повреду закона, која, у смислу цитиране одредбе члана 485. став 4. ЗКП, представља законом дозвољен разлог за подношење захтева за заштиту законитости, већ у захтеву указује на погрешно и непотпуно утврђено чињенично стање, односно повреду закона из члана 440. ЗКП, наводима да је првостепени суд неправилно и непотпуно утврдио чињенично стање везано за извршење радњи које се окривљеном стављају на терет, те у вези са тим износи сопствену анализу изведеног доказа, пре свега вештачења од стране вештака економске струке, износећи при томе сопствене чињеничне закључке другачије од оних утврђених у побијаним пресудама, полемишући са изведеним доказима и чињеничним закључцима судова изнетим у побијаним пресудама, на којима заснива и свој став да се у радњама окривљеног не стичу сви битни елементи кривичног дела за које је оглашен кривим.

Како погрешно и непотпуно утврђено чињенично стање, односно повреда закона из члана 440. ЗКП, не представља законом дозвољен разлог, у смислу одредбе члана 485. став 4. ЗКП, због којег је подношење овог ванредног правног лека дозвољено окривљеном преко браниоца, то је Врховни суд, захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног АА – адвокат Драган Продановић оценио као недозвољен.

Из изнетих разлога, Врховни суд је на основу члана 491. став 1. и члана 487. став 1. тачка 2) ЗКП, одлучио као у изреци ове пресуде.

Записничар – саветник
Ирина Ристић, с.р.

Председник већа - судија
Мирољуб Томић, с.р.

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић